

LAUSUNTO

19.3.2025

Dnro: 144/D.a.2/2025

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO
Sähköposti: kirjaamo.mmm@gov.fi

Asia: Saamelaiskäräjien lausunto tilannekatsauksesta Torniojoen kalastusneuvotteluista
Viite: Sähköposti 7.3.2025

1. Aluksi:

Saamelaiskäräjät kiittää mahdollisuudesta kommentoida Suomen ja Ruotsin välisissä neuvotteluissa esille tulleita ehdotuksia koskien Tornionjoen kalastussäännöstä poikkeavia määräyksiä vuodelle 2025.

2. Saamelaiskäräjien näkemys:

Lohikantojen heikentyneen tilan vuoksi Saamelaiskäräjät korostaa, että päätösten tulee perustua varovaisuusperiaatteeseen ja tehokkaisiin suojelutoimiin. Torniojoen lohi- ja taimenkantojen tila on kriittinen, eikä nykyinen sääntely ole riittävä turvaamaan niiden elpymistä. Saamelaiskäräjät painottaa, että *kalastuksen on oltava kestävä ja MSY-tason ylittävä pyynti lopetettava välittömästi*. Koska kaikkia lohikantojen heikentymisen syitä ei tunneta, sääntelyn on oltava tiukempaa kuin vain kestävä enimmäistuoton (MSY) saavuttaminen.

Keskeisiä rajoitustoimia, joita Saamelaiskäräjät pitää välttämättöminä neuvottelujen tuloksina sovittujen rajoitusten lisäksi:

- *Perämeren sekakantakalastuksen lakkauttaminen*
- *Merialueen silakanpyynnin rajoittaminen*, koska se vaikuttaa lohen ravintoketjuun
- *Jokisuun pyynnin aloituksen myöhentäminen* mahdollisimman myöhäiseen ajankohtaan
- *Punttiperhokalastuksen täyskielto* jokialueella

Saamelaiskäräjät muistuttaa, että saamelaisten perustuslaillinen oikeus harjoittaa perinteistä kalastuskulttuuria on turvattava (Suomen perustuslaki 17 § 3 mom.). Tornionjoen lohikantojen romahdus on uhka saamelaisten perinteiselle kalastukselle ja kulttuurille. Erityisesti varhaiskevään pyynti kohdistuu ensimmäisinä jokeen nouseviin suuriin naaraslohiin, jotka ovat kriittisiä latvavesien kannoille.

Vuoden 2017 jälkeen aikaistettu jokisuun pyynti on ollut keskeinen syy lohikantojen

heikentymiseen. *Saamelaiskäräjät vaatii aikaistetun pyynnin lopettamista ja kalastuksen sääntelyä ensisijaisesti merialueilla ja jokisuussa, eikä vain jokialueella.*

Rajoitustoimilla on vaikutuksia sekä kaupalliseen kalastukseen että kalastusmatkailuun. Saamelaiskäräjät esittää, että Suomi ja Ruotsi selvittävät mahdollisuuden kompensoida elinkeinonharjoittajille rajoitusten aiheuttamia taloudellisia menetyksiä.

3. Lopuksi

Saamelaiskäräjät tukee voimakkaampia lohenkalastusrajoituksia, jotta lohikantojen elpyminen saadaan käyntiin. Kalastuksen sääntelyssä on otettava huomioon saamelaisten oikeudet ja varmistettava, ettei perinteinen kalastus kulttuuriperintönä vaarannu. *Saamelaiskäräjät kehottaa Maa- ja metsätalousministeriötä pyrkimään Ruotsin kanssa sopimukseen kattavammista rajoituksista erityisesti merialueilla ja jokisuussa, koska nykyinen sääntely ei ole riittävä.*

Merk.

Leo Aikio
I varapuheenjohtaja

Maria Valkeapää
vs. elinkeinosihteeri

Lausunnon valmisteluun on osallistunut lakiasihteeri Kalle Varis.

Lisätietoja antaa: vs. elinkeinosihteeri Maria Valkeapää, maria.valkeapaa@samediggi.fi, puh. +358 40 530 9513